

村上春樹
Haruki Murakami

Dansu
Dansu Dansu

baltos lankos

Haruki Murakami

D a n s u   D a n s u
D a n s u

Iš anglų kalbos vertė
Irena Jomantienė, Milda Dyke

baltos lankos

Dažnai sapnuoju „Delfino“ viešbutį.

Sapnuoju, kad esu viešbutyje, ir vis tomis pačiomis aplinkybėmis. Viskas rodo, jog priklausau šiam nenutrūkstamam sapnui.

„Delfino“ viešbutis yra iškreiptas, pernelyg siauras. Panašus į ilgą dengtą tiltą. Tiltą, be galo nutįsusį laike. O vidury to tilto – aš. Yra ir dar kažkas, verkia.

Viešbutis apgaubia mane. Jaučiu jo pulsą, jo karštį. Sapnuose esu šio viešbučio dalis.

Nubundu, tačiau kur? Ne tik pagalvoju, balsu savęs klausiu: „Kur aš?“ Lyg nežinočiau: čia. Savo gyvenime. Aš egzistuoju, esu šio pasaulio ypatybė. Nors lyg ir neprisimenu, kad būčiau kada pritaręs būtent tokiai kasdienybei, tokiai būsenai, tokiai padėčiai, kuri nūnai nusako mano būtį. Gali būti, kad šalia miega moteris. Bet dažniausiai aš vienas. Tik aš ir pro pat mano būstą švilpiantis greitis traukinys; prie lovos stiklinė, joje dar lašas viskio, ir pagiežinga – ne, abejinga – dulsva rytmečio šviesa. Kartais lyja. Jei taip, liksiu tysoti lovoje. Jei stikle dar likę viskio, išgersiu. Ir žiūrėsiu, kaip pakraigėje kapsi lietaus lašai, ir galvosiu apie „Delfino“ viešbutį.

Galbūt pasiražysiu, gražiai ir lėtai. Pakankamai, kad įsitikinčiau, jog aš esu aš, o ne kieno nors dalis. Tačiau prisiminsiu sapno

jausmą. Dievaži, atrodo, ištiesiu ranką ir ją paliesiu, ir tas kažkas, kas apgobia mane, ims ir pajudės. Jei įtempčiau klausą, išgirsiu, kaip neskubiai, atsargiai vyksta žaismas, kapsi tarsi lašeliai sudėtingoje vandens dëlionėje, laiptelis po laiptelio, vienas po kito. Atidžiai įsiklausau. Štai tada išgirstu, kaip kažkas tylutėliai, beveik negirdimai, rauda. Rauda tamsoje. Kažkas rauda manęs.

„Delfino“ viešbutis yra tikras. Jis iš tiesų egzistuoja viename Saporo miesto kvartale. Prieš keletą metų esu jame praleidęs savaitę. Ne, pabandyčiau prisiminti tiksliau. Kada tai buvo? Prieš ketverius metus. Tiksliau, prieš ketverius su puse. Tuomet man dar nebuvo trisdešimtys. Apsistojau „Delfino“ viešbutyje su moterimi, su kuria tada gyvenau. Viešbutį išrinko ji. Mes, girdi, privalome apsistoti čia ir niekur kitur. Jeigu ne ji, man net į galvą nebūtų šovę kada nors į ją įžengti.

Tai buvo nedidelis apšnerkštas viešbutėlis. Per visą laiką, kol ten gyvenome, neatmenu, kad būčiau matęs dar nors vieną viešbutyje gyvenantį svečią. Po vestibulį paprastai trainiodavosi kažkokie personažai, bet kas žino, ar jie gyveno viešbutyje. Ant lentos už lankytojų registravimo stalo paprastai trūkdavo kelių raktų, tad spėjau, kad viešbutyje apsistodavo ir kitų žmonių. Bet tikrai ne kažin kiek. Kodėl gi ne, kuriame nors iš didžiųjų miestų pakabini viešbučio reklamą, savo telefoną įrašai prie paslaugų firmų ir, savaime suprantama, neliksi visiškai be klientų. Tačiau jeigu, be mūsų, viešbutyje buvo ir kitų svečių, jie buvo siaubingai tylūs. Nė garso, nė ženklo, kad jų esama, tik raktų rikiuotė ant lentos kasdien būdavo išsidėsčiusi šiek tiek kitaip. Ar jie buvo šešėliai, sulaukę kvapą prašliaužiantys koridorių pasieniais? Retkarčiais išgirdavome duslų lifto dardėjimą, tačiau jam sustojus vėl prislėgdavo nyki tylą.

Paslaptingas viešbutis.

Jis man priminė biologinę akligatvį. Genetinę retrogresiją. Gamtos įnorį, kuris kokį organizmą negrįžtamai nubloškė klaidingu keliu. Pašalintas evoliucijos vektorius, apleista gyvybės forma, susigūžusi palikta anapus istorijos uždangos, Laiko Pamirštoje Žemėje. Be niekieno kaltės. Ir nėra ką kaltinti, ir nėra kam jos išgelbėti.

Visų pirma tas viešbutis ten niekada neturėjo būti pastatytas. Tai buvo pirmoji klaida, o paskui jau viskas riedėjo blogyn. Tarsi klaidingai užsegus marškinių sagą, – kiek nori stenkis ištiesinti marškinius, visos pastangos veda į dar subtilesnę – jei ne elegantiškesnę – netvarką. Nė mažiausia detalė neatrodė esanti savo vietoje. Į ką tik pažvelgtum – visada tekdavo šiek tiek pakreipti galvą. Ne tiek, kad ką nors įskaustų, ne tiek, kad atrodytum labai keistas. Kas žino? Gal prie tokio įkypumo net galima priprasti. Tik jeigu priprastum, jau būtų sunku žiūrėti į pasaulį taip kaip anksčiau.

Toks buvo „Delfino“ viešbutis. Normalumo, štai ko jam trūko. Tai buvo nesusipratimų krūva, tokia nesusipratimų tirštyne, kad ši vieta atrodė pasmerkta prasmegti laiko verpetuose. Galėjai tai suvokti vos užmetęs akį. Apgailėtina vieta, liūdna it pasmerktas juodas trikojis šuo, nudrengtas gruodžio lietaus. Žinoma, liūdny viešbučių rasi ir kitur, tačiau „Delfino“ viešbutis toks buvo tik vienas. Jis buvo konceptualiai apgailėtinas. „Delfino“ viešbutis buvo tragiškas.

Tad nereikia nė aiškinti, jog, be tų varganų, nieko neįtariančių sielų, kurios čia atklysdavo netyčia, savo noru jame niekas nebūtų apsistojęs.

Žodžiu, ši vieta toli gražu neatitiko pavadinimo (man „Delfino“ pavadinimas greičiau priminė kokį švarutėlį, baltą it cukrinis saldainiukas viešbutį Egėjo jūros pakrantėje); jei ne iškaba, nė nepagalvotum, jog šis pastatas yra viešbutis. Tiesą sakant, negelbėjo net ir iškaba, toji žalvarinė lentelė prie įėjimo. Iš tiesų jis priminė muziejų. Keistą muziejų, kur žmonės, turintys keistenybių, slapčia atitykina pasižiūrėti viešai rodomų keistų daiktų.

Ką gi, toks apibūdinimas per daug nenusižengė tiesai. Viešbutis tikrai buvo iš dalies muziejus. Bet klausiu: ar kas norėtų apsistoti tokia viešbutyje? Šiame būste-relikvijoriuje su tamsiais koridoriais, prigrūstais avių iškamšų ir priplėkusios vilnos kuokštų, apipelijusių dokumentų ir išblukusių fotografijų? Su kampais, pridžiūvusiais neišsipildžiusių svajonių?

Baldai čia nublukę, stalų kojos išklibusios, užraktai išklerę. Grindlenčių dažai nusilupinėję, elektros lemputės apsiblaususios. Prausyklės čiaupas be perstojo lašėjo. Nutukusi kambarinė kaip dramblis pėdindavo koridoriumi, grėsmingai, sunkiai kosėdama. O liūdnų akių, pusamžis viešbučio savininkas, nuolat stovintis prie lankytojų registravimo stalo, buvo tripiršte plaštaka. Vienas iš tų, į kuriuos vos pažvelgus matyti, kad viskas klostosi blogai. Tikras nevykėlių rūšies atstovas, sakytum, per naktį mirkytas praskiestame rašale, nesėkmės, nelaimės, pralaimėjimo sudėmėta siela. Atrodo, įtupdytum jį į stiklinį narvą ir vežimėliu nudardentum į gamtos pažinimo pamoką, štai pasižiūrėkite, *Homo nihilsuccessus*. Kone kiekvienas, jį išvydęs, pasijustų prislėgtas. Ne vienas, žiūrėk, net rimtai įsiustų (kai kurie nuliūsta, išvydę tokius apgailėtinus žmonijos atstovus). Taigi kas apsistotų tokia me viešbutyje?

Jame apsistojome *mes*. *Apsistosime čia, tepasakė ji*. O paskui išnyko. Taip, ėmė ir išnyko. Tai man pranešė Žmogus Avis. O vakare moteris viena išėjo, – pasakė jis. Nežinia, iš kur žinojo. Žmogus Avis žinojo, kad ji turi išeiti. Kaip dabar aš tai žinau. Jai buvo skirta mane ten nuvesti. Tarytum tokia būtų buvusi jos lemtis. Kaip Moldau upės tėkmė į jūrą. Kaip lietus.

Kai ėmiau naktimis sapnuoti „Delfino“ viešbutį, niekaip neapleidžia mintis apie ją. Ji manęs ieškojo. Kitaip kodėl nuolat sapnuočiau vieną ir tą patį.

Ji. Koks buvo jos vardas? Sykiu praleidome ištisus mėnesius, bet taip ir nesužinojau. O ką iš tikrųjų apie ją žinau? Ji dirbo prašmatniame merginų palydovių klube. Klube, skirtame tik saviesiems, ten abejotinos reputacijos klientai nepageidaujami. Taigi ji buvo aukštos klasės prostitutė. Be šio, dar turėjo porą kitų darbų. Dienomis skaitydavo korektūras nedidelėje leidyklėlėje, dirbo ausų modeliū. Kitaip sakant, laiko tuščiai nešvaistė. Savaiame supranta ma, kad ji nebuvo bevardė. Tikrai neabejoju, jog turėjo ne vieną vardą. Ir sykiu – jokio. Nė ant vieno jos daiktelio, – ji, beje, stengėsi neapsikrauti, – nebuvo net inicialų. Nei traukinio nuolatinio bilieto, nei vairuotojo pažymėjimo ji neturėjo, kreditinių kortelių irgi

ne. Nešiodavosi mažytį sąsiuvinėlį, prikraigalio tą kažkokių nesu-
prantamų ženklų. Akivaizdu, jog vengė net menkiausiai išsiduoti,
kas iš tikrųjų yra. Palydovės, nors ir turi vardus, gyvena pasaulyje,
kuriame nebūtina ką nors apie jas žinoti.

Taigi ir nežinojau beveik nieko. Kur gimė, kiek metų, kada
gimtadienis, kur mokėsi, iš kokios šeimos, nieko. Nukrisdavo kaip
lietus, atsirasdavo iš kažin kur, o paskui išgaruodavo, palikdama
tik prisiminimą.

Tačiau nūnai prisiminimas apie ją įgauna naują realybę. Ap-
čiuopiamą realybę. Ji kviečia iš ten, iš „Delfino“ viešbučio. Taip, ji
vėl manęs ieško. Ir tik tapęs „Delfino“ viešbučio dalimi, aš vėl ją
išvysiu. Nėra abejonių, tai ji rauda manęs.

Žvelgdamas į lietu, mąstau apie tai, ką reiškia priklausyti, būti
kažkieno dalimi. Turėti kažką, kas tavęs verkia. Toli, labai toli. Iš
tikrųjų verkia sapne. Kad ir kaip tiesčiau rankas, kad ir kaip greitai
bėgčiau, ten aš niekuomet neatsidursiu.

Kodėl kažkas turėtų manęs verkėti?

Ji tikrai kviečia mane. Iš „Delfino“ viešbučio. Ir aišku, jog giliai
širdyje aš irgi trokštu ten atsidurti. Įsilieti į tą vaizdą, tapti tos
keistai fatališkos vietos dalimi.

Nelengva grįžti į „Delfino“ viešbutį, tiesiog paskambinti, už-
sisakyti kambarį, šokti į lėktuvą, nuskristi į Saporą ir šitaip viską
išspręsti. Nes, kaip minėjau, viešbutis yra ne tik vieta, bet ir aplin-
kybė, sakyčiau, tai viešbučiu užsimaskavusi egzistencinė būseną.
Grįžti į „Delfino“ viešbutį reiškia susitikti praeities šešėlių. Vien
ta mintis prislegia. Visus šiuos ketverius metus aš nieko daugiau
nepajėgiau veikti, tik stengiausi nusikratyti to šiurpulį varančio,
niūraus šešėlio. Grįžti į „Delfino“ viešbutį reiškė atsisakyti to, ką
per visą šį laiką patyliukais susikūriau. Ne, nesakau, kad pasie-
kiau kažką ypatingo. Kad ir kaip žiūrėtum, tai veikiau pradinių
patogumų turtas. Gerai, tarkime, padariau, ką galėjau. Gudriai
manipuliuodamas, sugebėjau vėl užmegzti ryšius su realybe, su-
sikurti naują regimomis vertybėmis paremtą gyvenimą. Ar dabar
turėčiau visko atsisakyti?

Tačiau pradžia buvo ten. To paneigti neįmanoma. Vadinasi, ir istorijos tęsinys turi prasidėti kaip tik ten.

Apsiverčiau lovoje, įsistebeilijau į lubas ir giliai atsidusau. Na, *pasiduok*, pagalvojau. Tačiau mintis pasiduoti nebuvo labai įkvepianti. *Tai ne tavo galioje, vaiki. Kad ir ką galvotum, pasipriešinti tu negali. Ši istorija jau nulemta.*

2

Mane pasiuntė į Hokaidą su užduotimi. Šis užsakymas ne itin viliojo, bet rinktis negalėjau. Pagaliau koks skirtumas, užsakymai, kurie man kliūva, beveik visi kaip vienas. Apskritai kuo labiau tolsti nuo vidutinio nuotolio, tuo mažiau reiškia reliatyvios ypatybės. Panašiai kaip su garso bangomis: kai jos pasiekia tam tikrą aukštį, sunku palyginti, kuri iš gretimų gaidų aukštesnė, pagaliau jų ne tik nebeatskiri, bet ir visai nebegirdi.

Man teko užduotis moterų žurnalui parašyti straipsnį „Geriausios Hakodatės užėigos“. Su fotografu turėjome aplankyti keletą restoranų. Mano darbas buvo parašyti tekstą, jo – pateikti fotografijas, iš viso turėjome užpildyti penkis puslapius. Kažkas juk turi apie tai rašyti. Lygiai kaip kažkas turi išvežti šiukšles arba nukasti sniegą. Nesvarbu, patinka tau ar ne, darbas yra darbas.

Trejetą su puse metų aš tokiu būdu turtinau visuomenę. Kasdamas sniegą. Tą, kultūrinį.

Neišvengiamos aplinkybės privertė mane mesti darbą biure, kuris priklausė man drauge su bičiuliu, ir pusmetį beveik nieko neveikiau. Tiesiog nenorėjau nieko daryti. Aną rudenį mano gyvenime atsitiko įvairiausių dalykų. Išsiskyriau. Paslaptینگai mirė bičiulis. Nepasakiusi nė žodžio, nuo manęs pabėgo moteris. Aš sutikau keistą žmogystą, patekau į neįprastų įvykių sūkurį. Kai visa tai pasibaigė, mane apėmė gilus, iki tol nepatirtas stingulys. Mano būste tvyrojo graužianti netektis. Užsitaręs išsėdėjau šešetą

mėnesių. Dienomis neiškeldavau kojos, tik nusipirkdavau būtiniausių dalykų. Nusileidus dulsvai sutemai, keliaudavau į miestą ir slankiodavau ištuštėjusiomis gatvėmis, o kai į jas plūstelėdavo žmonės, vėl lįsdavau atgal miegoti.

Į pavakarį atsikeldavau, pasigamindavau šio to valgyti, pašerdavau katę. Tuomet sėsdavausi ant grindų ir nuosekliai apgalvodavau visa, kas man atsitiko, mėgindamas tuos įvykius išsiaiškinti. Mintyse pakeisdavau įvykių eigą, išvardydavau visas įmanomas alternatyvas, apsvarstydavau, ką blogo ar gero atnešė kiekvienas mano poelgis. Tai trukdavo iki sutemų, paskui vėl leisdavausi į gatves.

Apie pusę metų tokios buvo visos mano dienos. Nuo 1979-ųjų sausio iki birželio. Neperskaičiau nė vienos knygos. Neatsiverčiau laikraščio. Nežiūrėjau televizoriaus, nesiklausiau radijo. Nė karto su niekuo nesusitikau, su niekuo nesišnekėjau. Beveik negerdavau. Nebuvau nusiteikęs gerti. Nė neįsivaizdavau, kas dedasi pasaulyje, kas išgarsėjo, kas numirė, nieko. Netvirtinsiu, kad būčiau užsišpyrėliškai priešinęs informacijai, tiesiog nenorėjau nieko žinot. Tačiau vis viena žinojau, kad kažkas vyksta. Pasaulis nesustojo. Aš jutau jį oda, net sėdėdamas vienas savo būste. Tačiau jis neįkvėpė manęs vėl juo susidomėti. Lyg vėjelio dvelktelejimas, tik tiek.

Sėdėdamas ant grindų, mintyse be perstojo sukdavau praeities juostą. Keista, dariau tai pusę metų, diena dienon ir niekuomet nepavargdavau. Mano patirtis atsivėrė priešais mane kaip beribė erdvė, ji atsigręždavo vis kitu kampu. Neaprepiama, tačiau reali, itin reali, štai kodėl ji atkakliai stūksojo prieš mane tarytum naktį apšviestas paminklas. Ir esmė ta, kad tas paminklas buvo man pačiam. Apmaščiau įvykius žvelgdamas į juos vis kitu rakursu. Atrodo, mane gerokai suniokojo. Žala buvo gana pastebima. Būta ir kraujo, jis tekėjo be garso. Praėjo šiek tiek laiko, vienos nuoskaudos priblėso, kitos tik vėliau atsivėrė. Tą pusmetį išsėdėjau užsidaręs ne tam, kad pasveikčiau, ne autistiškai neigdamas išorės pasaulį. Tiesiog man reikėjo laiko vėl atsistoti ant kojų.

O kai atsistojau, stengiausi negalvoti, kur eisiu. Tai buvo visai kitas klausimas, kurį maniau apsvarstysiąs vėliau. Svarbiausia buvo atgauti pusiausvyrą.